Henry Dunant, Röda Korsets uppkomst och Genève-konventionen

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

FÖRORD.

Helt visst är det endast ett fåtal af den bildade svenska allmänheten som känner till “Röda korsets“ historia och den man, som af brinnande människokärlek och med den mest okufliga energi bragt till stånd detta storartade verk, den internationella föreningen Röda korset, hvars höga mål är att lindra och hjälpa under ett af mänsklighetens mest förfärande lidanden, lidandet eller marterkvalen på slagfälten.

Afsikten med denna lilla skrift är att sprida en större kännedom om denna märkliga historia och visa hvad självuppoffring, fast viljekraft och ihärdighet i kärlekens tjänst kunna uträtta i denna ofridens och stridens värld samt om möjligt väcka sympati och lifaktigt intresse för Röda korsets stora sak. Ty vi tro nämligen, att i de hjärtan, där sann människokärlek och sann patriotism finnas, där måste vid kännedomen om Röda korsets mål och verksamhet också för samma sak ett lifligt och verksamt intresse uppstå.

Ordföranden för Röda korsets svenska afdelning, Generalen och Kommendören Herr Grefve M. W. Hamilton, har på vår anhållan godhetsfullt gifvit oss nedanstående utlåtande rörande sin tanke om utgifvandet af denna skrift.

“Då jag erhållit kännedom om att fråga förelåge om ett särskildt utgifvande af den i Läsning för Hemmet införda skriften om Röda korsets uppkomst och Genévekonventionen, får jagpå begäran gifva till känna min mening, att ett sådant publicerande icke kan vara annat än för den behjärtansvärda saken gagneligt.

Stockholm den 3O juli 1901.

M. W. Hamilton.“

Denna skrift säljes à 75 öre i Fröken Björklunds bokhandel, Malmskilnadsgatan 46, Stockholm och till större eller mindre antal exemplar i Röda korsets sjuksköterskehem, Kammakaregatan 66, Stockholm, samt hos redaktionen af Läsning för Hemmet, Djursholm. Halfva afgiften tillfaller nämnda hem.

Det vore önskligt om de personer, som intressera sig för Röda korsets verksamhet — och äro i ekonomiskt tillfälle därtill — ville på angifna ställen köpa ett visst antal exemplar till utdelning bland vår ungdom, t. ex. inom ungdomsföreningar och inom de högsta klasserna af våra elementarläroverk m. m.

Utgifv.

En fransk författare har nyligen sagt, att namnet Henry Dunant borde i guldbokstäfver ristas i det 19:de århundradets häfder. Men ehuru detta namn för icke så långt tillbaka var så att säga i hvar mans mun, finnes det i våra dagar jämförelsevis få, som veta något om denne märkvärdige man, stiftare af den internationella sjukvårdsföreningen Röda korset och den som genom sitt outtröttliga arbete i mänsklighetens tjänst ensam blef medel till att Genèvekonventionen, grundvalen för all civiliserad krigföring, kom till stånd. Innan vi tala om hans lifsarbete, skynda vi därför att först i korthet meddela några upplysningar angående honom själf.

Henry DHunant föddes i Genève den 8:de maj 1828 och tillhör en gammal, mycket ansedd patricierfamilj. Hans fader, Jean Jacques Dunant, var på sin tid medlem af kantonen Genèves representativa rådsförsamling ända till år 1842, då denna gammalaristokratiska korporation måste vika för en mera demokratisk institution, det s. k. stora rådet. Dunants mor, Anne Antoinette Colladou, tillhörde äfven en gammal patricierfamilj, hvilken redan på reformationstiden räknades till de mest framstående inom den lilla republiken. Hennes fader var rådsherren H. Colladou och hennes broder professorn i mekanik Daniel Colladou, hvars talrika vetenskapliga upptäckter, sådana som användningen af komprimerad luft vid borrning af tunnlar och ljudets fortplantande genom vatten, äro välkända. Familjen Dunant är uti ett i början af sextonhundratalet författadt statsregisterinförd såsom den fjärde i rang af alla i Genève, och redan på fjortonhundratalet funnos där ämbetsmän med detta namn.

Yi se häraf, att välstånd och begåfning i viss mån voro ärftliga i denna familj. Henry Dunants mor, en kvinna med ett det mest själfuppoffrande sinnelag och framstående förståndsegenskaper, utöfvade isynnerhet ett stort och välgörande inflytande på sina barn, bland hvilka han var det äldsta. Ett lifsarbete sådant som hans kunde dock omöjligt utföras af en blott tillfällighet — det verktyg i Försynens hand, som skulle åstadkomma det, måste hafva såväl en naturlig lämplighet som en behörig förberedelse därför. Så hade man också hos Dunant redan ifrån hans tidiga barndom bemärkt en den varmaste sympati för alla olyckliga och lottlösa, små och förtryckta människor, hvilkas sak han städse med hänförelse förfäktade. Redan som adertonårig yngling tillbragte han sina lediga stunder med att besöka sjuka och döende, fattiga och ålderstigna kvinnor, icke blott för att understödja dem med penningmedel, utan äfven för att trösta och uppmuntra dem och gifva dem bevis på det hjärtliga deltagande, som väl för olyckliga oftast är af större värde än allt annat. Som tjugoårig ung man se vi honom äfven om söndagseftermiddagarna i stadens fängelse, där han för fångarna föreläser ur resebeskrifningar och historiska arbeten, lämpade efter deras uppfattning. I allt detta följde han blott sina ädla föräldrars föredöme, hvilka t. ex. ofta för de unga flickorna i stadens barnhem uppläto trädgården och parken på sitt landtgods, på det att dessa några timmar ostördt måtte få fröjda sig åt åsynen af träden och blommorna. Så hyste han äfven tidigt det djupaste medlidande för den simple soldaten, som döende och sårad kvarlämnas på slagfältet och som icke, i likhet med sina officerare, frivilligt valt sitt yrke och mången gång icke ens vet, hvarför kriget egentligen föres. Det är väl just denna känsla hos den unge mannen, som med tiden ledde just till stiftandet af Röda korset.

Henry Dunant mottog en god och särdeles vårdad uppfostran, och hans ställning i världen tillät honom att lefva ett oberoende lif, helgadt helt och hållet åt verksamhetför andra. Hans fint bildade smak i förening med hans stora känslighet för lidandet gjorde honom till en både bevekande och öfvertygande skriftställare, och en broschyr, som han 1857 utgaf mot slafveriet i Amerika, väckte mycken genklang i hela den fransktalande världen. Ehuru alls icke så briljant som “Onkel Toms stuga“, den berömda bok, hvarmed Harriet Beecher Stowe vann hufvuddrabbningen emot slafägarna, kan den dock jämföras med en aktion bland eftertruppen, som, äfven den, bidrog till den stora segern. Den var dock endast ett preludium till hans senare världsberömda skrift “Souvenir de Solférino", hvilken, ehuru den aldrig egentligen fanns tillgänglig i bokhandeln, spriddes öfver hela Europa, och lästes och beundrades af alla framstående och högt uppsatta personligheter. Han berättar där i korthet sina intryck vid åsynen af det hemska slagfältet efter bataljen. Själfve Napoleon I, då han besökte valplatsen efter slaget vid Eylau, lär hafva sagt, att han där sett det, som allra bäst skulle kunna förmå furstarna till att bevara fred sinsemellan; och man kan häraf sluta, med hvilka känslor en mild och fredsälskande man såsom Dunant skulle betrakta ett liknande skådespel. Slaget vid Solférino ä det enda under det nyss tilländalupna århundradet, som kan jämföras, hvad förlusten af människolif angår, med slagen vid Moskva, Leipzig och Waterloo. Den 24:de juni 1859 räknade man på valplatsen omkr. 40,000 döda soldater och underofficerare, förutom trenne fältmarskalker nio generaler och 1,566 officerare. Österrikarna ensamt hade omkring 30,000 sårade och sjuka soldater och de allierade härarna säkert lika många, så att från rent mänsklig synpunkt sedt denna slaktning skulle kunna kallas en europeisk olycka.

Huru det egentligen tillgick, att Henry Dunant kom att på själfva krigsskådeplatsen bevittna de arma sårades elände, berättar han själf i augusti 1872 på ett stort publikt möte i London:

“Långt innan det italienska fälttågets början hade jag sysselsatt mig med förslag till lindrande af soldaternas

lidanden, hvilka jag alltid af hela min själ beklagat. PåKrimkrigets tid hade miss Florence Nightingales verksamhet för deras bästa på ett alldeles särskildt sätt fängslat min uppmärksamhet, och så kom det sig då, att jag år 1859, alldeles i början af fientligheternas utbrott, begaf mig till Italien. Från Parma gick jag öfver Appenninerna och lyckades där att, såsom min afsikt var, träffa på den femte franska armékåren, hvars general, Marquis de Beaufort d'Hautpoul, äfven var chef vid generalstaben. Generalen, som kände mig personligen, hade den godheten att gifva mig ett rekommendationsbref till general Mac Mahon, den blifvande marskalken och hertigen af Magenta. Äfven med denne ryktbare och tappre krigare var jag personligen bekant, och hade han några år förut gifvit mig tydliga bevis på sin välvilja. Jag begaf mig nu genast till Brescia och därifrån på min egen risk till Castiglione på så sätt, att jag förhyrde ett litet åkdon, hvars körsven nyss flytt ifrån Mantua och väl kände till hela det omgifvande landet. Castiglione blef nu mitt hufvudkvarter och härifrån blef jag vittne till det jämmerligaste skådespel, man någonsin kan få se, ty som bekant befinner sig byn Solférino i stadens omedelbara närhet. Jag var hvarken läkare eller lärd, utan endast en anspråkslös privatman, men åsynen af det oerhörda slagfältet, på hvilket jag uppehöll mig från den 24:de till den 30:de juni, uppfyllde mig med en brinnande åstundan att kunna åstadkomma något i och för lindrandet af de sårades lidanden samt för att förskaffa dem skydd och oantastbarhet. Huru detta skulle tillgå, däröfver reflekterade jag ej — jag hade i sanning annat att göra! Det rysliga skådespelet gjorde ett outplånligt intryck på mig, och otillräckligheten af militärsjukvården stod solklar för min själ och väckte hos mig tanken på önskvärdheten af en neutralitetsförklaring till förmån för både de sårade och deras vårdare, och ehuru denna tanke först af många ansågs som en outförbar utopi, antog den dock med tiden för min inre blick en allt bestämdare gestalt, till dess jag kände mig kallad af Försynen att i min bok förfäkta den satsen, att hvarje sårad på slagfältet, han må vara vän eller fiende, måtte till sin person anses såsom oantastbar."Så långt Dunant, men af hans sedermera utgifna “Anteckningar och Minnen" se vi, att vid detta tillfälle äfven den tanken upprann inom honom, att under fredstid på förhand inöfvade frivilliga sjukskötare, stående under ledning och tillsyn af visserligen till sammansättningen rent nationella, men hvad sinnelag och verksamhet angå internationella föreningar, borde användas på slagfälten. Innan han skref sin världsbekanta skrift, hade Dunant äfven sysselsatt sig med tanken på önskvärdheten af en särskild flagga för fältlasarett och militärsjukhus såväl som af ett särskildt utmärkande och skyddande tecken för läkare och sjukvårdspersonal.

Innan vi nu gå vidare och tala om “Souvenir de Solférino", återvända vi som hastigast till juni 1859 för att fullständiga Dunants berättelse om det han vid detta tillfälle upplefde under sin vistelse i Castiglione och Brescia.

I den förra staden var den stora kyrkan öfverfull af sårade soldater utan både sjukvårdspersonal och läkare, och Dunant företog sig genast, trots det öfverväldigande i uppgiften och det omätliga eländet, att med sina egna små tillgångar göra det lilla han kunde. Det första och viktigaste var att värfva medhjälpare, och en del kvinnor af folket befunnos villiga att ställa sig under hans befäl. Vatten hämtades nu, och det första arbete blef att stilla de försmäktandes kvalfulla törst. De lombardiska kvinnorna gingo försiktigt mellan de täta raderna af sjuka på golfvet, under det att en skara flickor och gossar utanför fyllde deras kärl på nytt. Ett enormt förråd af charpi fanns, men det var också allt, och Dunant måste nu sända sitt ofvanomnämnda åkdon till Brescia för att hämta det nödvändigaste. Hans tjänare återkom efter flere timmar med ett stort förråd af svampar, bindor, nålar, cigarrer, tobak, citroner oek medikamenter. Man kunde nu åtminstone börja tvätta de stinkande såren och anlägga nya förband. Snart eihöll Dunant nya medhjälpare i en gammal fransk sjöofficer och tvenne engelska turister, hvilka af nyfikenhet kommit in i kyrkan och nu sattes till att fördela födoämnen och cigarrer. En italiensk abbé, en köpman frånNeuenburg och en tidningsman från Paris, hvilken senare gjordes till ledare af sjukvården i en mindre kyrka, samt några officerare från truppstyrkan i Castiglione tillkommo äfven, ehuru flere af dem snart nog måste draga sig tillbaka, ur stånd att fördraga åsynen af så mycket elände tillika med hetta, damm och förpestad luft. En belgier greps af sådant medlidande, att han blef allvarsamt sjuk af sinnesrörelse, och större delen af stadens invånare, som erbjödo sin hjälp, voro alldeles odugliga till det svåra och ovana arbetet. Den franske intendenten i Castiglione anskaffade slutligen på Dunants enträgna böner några fångna österrikiska militärläkare, som nu bistodo de sårade, en tysk läkare, som kvarstannat på slagfältet för att uppsöka och förbinda sårade och nu kommit till Castiglione, blef ännu en välkommen medhjälpare och erhöll till belöning af

intendenten efteråt tillåtelse att fritt begifva sig därifrån. Dunant var själf den, som utdelade soppa åt de svagaste, och som han begagnade hvita linnekläder, benämndes han af sina skyddslingar endast “den hvite herrn“. Hvar han visade sig möttes han af utbrott af jämmer, klagan och tårar, och han blef till slut själf alldeles sömnlös till följd af de verkligt hårresande saker, han redan bevittnat och ännu alltjämt måste bevittna.

Ett vackert drag berättar han ifrån dessa minnesvärda dagar. Då de lombardiska kvinnorna sågo, att Dunant alldeles ingen skillnad gjorde mellan vän och fiende, utan bistod österrikare lika väl som italienare och fransmän förvånade de sig först däröfver, men följde sedan hans exempel. “Tutti fratelli“ sade de allt emellanåt och betecknade med en armrörelse hela den stora skaran af sjuka.

Så småningom blef det lugnare i Castiglione. En hel del af de sjuka dogo, andra blefvo konvalescenter och befordrades vidare till de stora lasaretten i Milano; och efter att hafva gjort ännu en tur omkring det hemska slagfältet reste Dunant till Brescia, som han fann bokstafligen öfverfylldt af svårt sårade. Stadens borgare och deras fruar hade dock organiserat allt så godt sig göra lät, och kloster, kyrkor, skolor och andra allmänna byggnader användessom sjukhus. Här sysselsatte sig nu Dunant med att besöka de sjuka, göra iakttagelser, utdela cigarrer och tobak och skrifva bref hem till soldaternas anhöriga. Äfven användes han ofta som tolk och hade här tillfälle att konstatera, af hvilket outsägligt stort värde några hundra utbildade sjuksköterskor och sjukvårdare hade varit, ifall de funnits att tillgå — de hängifna men oerfarna borgarfruarna förmådde nästan intet. Huru många lif och lemmar gingo icke här förlorade, som lätt nog hade kunnat räddas, ifall läkare och sjukvård förefunnits. Då de sårade ändtligen erhöllo detta i Milano, var det många gånger för sent. I den stora och rika staden Milano mottogos de, som kunde föras dit, med öppna armar, och Dunant fick bevittna, med hvilken entusiasm till och med de förnämsta af stadens damer ägnade sig åt att vårda dem. Många fattiga soldater härbergerades i patricierfamiljernas egna hem och fördes dit i deras sidenbeklädda vagnar.

Efter sin återkomst till Schweiz unnade sig Dunant ej längre ro, ehuru uppfylld af smärta och plågad af sömnlöshet. Han kände, att reformer måste genomdrifvas till hvad pris som helst och att världen först och främst måste upplysas om sakernas verkliga tillstånd, i fall reformerna verkligen skulle kunna komma till stånd. Sanningen måste blifva känd, och detta kunde endast uppnås genom ett medel, ganska enkelt i sig själf — genom en berättelse om hvad han sett, ägnad att göra ett verkligt djupt intryck på Europas bildade värld. Då han nu skref sin “Souvenir de Solférino“, hade Dunant ingen medarbetare, såsom man sedermera velat påstå, och utbad sig ej heller råd af någon angående dess författande. Hans ord och tankar kommo alla ur hans eget hjärta och hans egen personliga erfarenhet — allt hvad han berättade var själfupplefvadt. Dunant berättar också själf, huru han vid författandet af sin skrift på ett förunderligt sätt kände sig såsom af en högre makt buren och upplyftad, så att han själf på förhand uppfylldes af en tydlig aning om den framtida betydelsen af det han skref. “Souvenir de Solférino" är dock skrifven på ett så koncist och måttfullt språk, och dess vältalighet är så nykterpå samma gång som öfvertalande, att den icke kan annat än vinna för sig äfven de mest fördomsfulla. Författaren öder hvarken tid eller förmåga på att tala emot kriget självt -— han skildrar blott hvad han sett och känt och föreslår enkla och lätt genomförbara reformer. Härigenom lyckades han också vinna för sig och sina planer människor af de mest olika tänkesätt och sinnelag. Den förste af alla och den ende, som såg boken innan den hunnit tryckas, var general Dufour, schweiziska förbundsrådets öfverbefälhafvare. Denne framstående man sände till svar följande bref:

“Är det då endast genom skildringar så gripande som Edra, som världen låter sig öfvertyga om, med hvad kval och hvad tårar äran köpes på stridsfälten? Det ligger blott allt för nära till hands att betrakta kriget endast från dess glänsande sida och sluta ögonen till för dess hemska och sorgliga följder, och det är därför godt, att uppmärksamheten också en gång fästes på den humanitära frågan. Härtill förekommer mig Eder bok alldeles utomordentligt lämplig, och en uppmärksam och grundlig pröfning af Edra förslag skulle antagligen leda till en lösning af frågan, ifall människovänner från olika länder ville medverka härtill.“

Dufour var i alla afseenden en framstående personlighet, ädel och oegennyttig, alltid beredd att främja och hjälpa det goda och rätta, måttfull och fast. Dunant hade ej så lätt kunnat finna en bättre eller kraftigare bundsförvandt, och redan ifrån första stunden stod han vid Dunants sida, gillande och befrämjande hans verk. Ännu en vän vann

författaren af “Souvenir de Solférino“ i Gustave Moynier, en rik och välgörande genèvare, ordförande i stadens allmänna välgörenhetssällskap och, jämte flere andra medlemmar af detsamma, Dunants verksamme medhjälpare samt ordförande för den internationala konferensen i Genève i Oktober 1863.

Vi skynda nu att gifva våra läsare del af den berömda skriften “Souvenir de Solférino“.

“Den blodiga segern vid Magenta hade för den franska hären öppnat Milanos portar, och med hänförelse blef deni Pavia, Lodi och Cremona mottagen. Österrikarna veko tillbaka från linien Adda, Oglio och Chiese och samlade vid Mincio åter sina stridskrafter, i spetsen för hvilka den ridderlige unge käjsaren Frans Josef beslutsamt ställde sig.

Den 21 juni 1859 lämnade Napoleon III och Viktor Emanuel Brescia, sedan deras båda härar redan dagen förut gått fienden till möte. Den 23 på aftonen gaf Napoleon såsom öfverbefälhafvare den italienska hären befallning att följande morgon bryta upp mot Pozzolengo, medan den franska marscherade i riktning mot Solférino. De förbundna arméerna räknade 150,000 man med 400 kanoner och af de österrikiska, i Italien befintliga 200,000 man skulle sju armékårer eller tillsammans 170,000 man med 500 kanoner deltaga i drabbningen.

De illa underrättade österrikarna visste icke, att fienden den 24 på morgonen befann sig så nära inpå dem, och härarnas sammanstötning blef således för dem oväntad. Det var efter en lång nattmarsch, som det uttröttade manskapet måste utstå det första häftiga anloppet. Tillika led man af en oerhörd hetta och plågades af både hunger och törst. Äfven de franska soldaterna hade varit i rörelse sedan daggryningen utan att hafva fått annat än sitt morgonkaffe, så att de stridandes, och isynnerhet de sårades, utmattning under denna femton timmar långa drabbning steg till sin högsta möjliga höjd.

De båda härarna stå slagfärdiga midt emot hvarandra. Slaglinien utsträcker sig öfver ett fem timmars långt afstånd. Klockan sex på morgonen är en liflig eld redan i gång. Man ser österrikarna rycka framåt i slutna massor och den fullkomligaste ordning med det käjserliga standaret i téten fladdrande för morgonvinden.

Bländande klar strålar den italienska solen och speglar sig i de franska dragonernas, lancierernas och gardeskyrassierernas glänsande rustningar.

Den första sammanstötningen äger rum på en svår och för den franska hären fullkomligt obekant terräng, där en väg måste banas för densamma genom en tät, af vinrankor öfvervuxen mullbärsplantering. Marken är öfver-allt genomkorsad af djupa grafvar och talrika stenmurar, hvilka af hästarne måste tagas med språng. Från höjderna midt emot öfverösa dem nu de österrikiska trupperna med ett regn af kulor. Med krutröken blandar sig det damm och den jord, som af de sönderspringande granaterna uppkastas, men genom den allt mer i häftighet tilltagande elden storma fransmännen dock, trots den svåra terrängen, upp mot österrikarnas ställningar.

I den glödande middagshettan blir kampen allt häftigare och allt mera förbittrad. Likt uppsvällda bergsfloder välta sig slutna arméafdelningar emot hvarandra. Talrika franska regementen börja innesluta de österrikiska massorna, hvilka lik en orubblig järnmur hålla stånd emot dem. Hela divisioner aflägga sina tornistrar för att med bajonetten i hand storma löst på fienden. Hvarje kulle, hvarje höjning af marken, hvarje klipputsprång blir skådeplats för en hårdnackad kamp. På vägen och på fältet ligga redan döda och sårade i stort antal. Österrikare och allierade nedtrampa hvarandra, rista upp hvarandra med sablarna, slå sönder hvarandras hufvuden med gevärskolfvarna och genomborra hvarandra med bajonetterna. Ohejdadt rasar den förfärliga striden och pardon gifves ej. Till och med de sårade försvara sig till det yttersta. Det är en rasande kamp mellan människor, vilda och blodtörstiga som rofdjur.

Understundom göres villervallan ännu förfärligare af någon framgallopperande ryttarskvadron. Förgäfves försöka hästarna, mänskligare än deras herrar, att skona de på marken liggande offren för handgemänget, men tvingas att med sina järnbeslagna hofvar trampa på både döda och lefvande. Med hästarnes gnäggningar blanda sig svordomar, vredesutrop och förtviflade skrin af smärta.

Bakom rytteriet kommer artilleriet framstörtande och banar sig väg genom lik och sårade. Här afskäres en arm, där ett ben, här krossas ett hufvud, en fjärde får bröstkorgen intryckt. Fältet besås med lösryckta

människolemmar, marken dränkes bokstafligen med blod.

Med rasande kraft bestiga fransmännen under fiendens gevärseld och ett regn af bomber och kartescher denbranta sluttningen. Knappast är en höjd tagen, knappast hafva några blod- och svettdrypande kompanier bestigit någon kulles krön, så störta de åter som en lavin på österrikarna, kasta dem tillbaka och tvinga dem att draga sig in i en bakom dem befintlig hålväg.

Fienden vinner dock snart åter en fördel. Förskansad bakom Solférinos, Medoles och Cavrianas hus och kyrkor kämpar han på det hjältemodigaste, och det felas ej mycket att han äfven vunnit segern.

Oupphörligt förnyar sig striden öfverallt med samma raseri. Intet förmår stäfja det allmänna slaktandet, intet kan afbryta detsamma. Hvarje hus måste formligen belägras, hvarje dörr, hvarje fönster, hvarje del af gården blir skådeplats för otaliga mord.

Kartescherna utbreda under tiden död och fördärf äfven bland den aflägsnare stående delen af den österrikiska hären. Då dess linier vika, bilda sig genast nya och träda i de förras ställe.

Men nu störtar det franska rytteriet fram och kastar sig öfver det österrikiska. Ulaner och husarer hugga vildt omkring sig med värjorna. På vissa punkter når stridens raseri en sådan höjd, att kämparna, sedan de uttömt sitt ammunitionsförråd och sönderslagit sina vapen, fatta hvarandra om lifvet och söka med tillhjälp af stenar slå ihjäl hvarandra.

De starkaste ställningar förloras, tagas och förloras än en gång. Öfverallt segna soldater ned, genomborrade af kulor. Och midt ibland dessa sig ständigt förnyande mordscener och strider hör man förbannelser på de mest olika språk utstötas af människor från skilda länder och folk, hvilka redan i unga år på detta sätt tvingas att blifva mandråpare.

Himlen har under tiden hastigt mulnat och tjocka moln betäcka horisonten. Ett rasande oväder utbryter och vinden afsliter trädens grenar. Ett kallt regn, piskadt af orkanen, gjuter sig som en verklig syndaflod ut öfver de af hunger och trötthet utmattade krigarna, under det att blixtarnas sken bländar deras ögon. De tvingas nu att kämpa emot naturen och människorna på en gång.Sedan den österrikiska centern mot aftonen måst vika och det för den vänstra flygeln ej längre finnes något hopp om att förtränga de förbundnes trupper ur sina ställningar, beslutes det allmänna återtåget. I detta högtidliga ögonblick vänder sig käjsar Frans Josef, som hela dagen stått midt i kulregnet, med sin stab mot Volta, under det att hären närmar sig Giudizzolo. Gatorna där äro öfverfyllda med trossvagnar af alla slag. Trängmaterialet föres i säkerhet öfver hastigt spända bryggor, och det första tåget af lätt sårade österrikare anländer till Villafranca, dit de svårt sårade sedan följa efter. De österrikiska läkarna börja nu anlägga nödförband, gifva förfriskningar åt de mest utmattade och skicka därpå så många som möjligt vidare med järnvägen till Verona.

Österrikiska hären söker visserligen medtaga så många som möjligt af sina sårade, men detta oaktadt ligga ännu tusenden kvar på det vatten- och bloddränkta slagfältet, hjälplösa och öfvergifna.

De förbundnas härar hafva under tiden lägrat sig på själfva slagfältet. Under bar himmel under några stora träd har ett fältlasarett blifvit inrättadt, där nu sårade officerare erhålla ett första nödförband. Den som förmår det går själf dit, de alltför illa sårade bäras. Under striden hafva de på flera höjder utplanterade fältflaggorna utmärkt de ställen, där sårade förbindas, men då färgerna i dessa flaggor växla efter nationalitet, äro de obekanta för de flesta och de kreverande bomberna skona hvarken läkaren eller deras biträden och till och med de vagnar, som innehöllo vin, bröd och soppa för de sårades räkning, äro utan vidare sönderskjutna.

På Castigliones höjder glänsa nu i nattens mörker tusende eldar, underhållna med sönderskjutna österrikiska ammunitionsvagnar samt af stormen afbrutna trädgrenar. Soldaterna torka sina genomvåta uniformer och sofva sedan på den hårda, fuktiga jorden.

Jämmer och stönande, fullt af dödsångest, samt hjärtslitande rop på hjälp genomtränga nattens stillhet.Hvem förmår väl någonsin skildra alla denna natts gräsliga kval?

Den uppgående solen lyste den 25 juni 1859 på ett det hemskaste skådespel, fantasien någonsin kan måla.

Slagfältet är beströdt med döda människor och hästar, och isynnerhet i närheten af byn Solférino äro vägar, diken, hålvägar och busksnår fullkomligt betäckta med lik. Grödan är fördärfvad, sädesfälten nedtrampade, häckarne genombrutna, fruktträdgårdarna sköflade. Här och där träffar man på stora blodpölar.

Byarna äro öfvergifna och förhärjade af bomber, granater och kartescher. Husen, i hvilka projektilerna gjort stora, gapande luckor, stå fallfärdiga på sina grundvalar eller ligga i spillror. Invånarna börja krypa fram ur källarna, dit de flesta af dem flyktat och där de tillbragt tjugo timmar i mörkret och utan föda. Deras förstörda anletsdrag visa, huru stor den förskräckelse varit, som de måst uthärda.

Marken är öfversådd med spillror af alla slag, sönderbrutna vapen och blooddränkta klädesplagg.

De olyckliga sårade, som under dagens lopp upphämtas, äro dödsbleka af utmattning. Somliga af dem, särskildt de dödligt sårade, skåda med slöa blickar omkring sig och tyckas icke fatta hvad man säger till dem, andra åter öfverfallas nu till följd af den öfvermåttan stora nervspänning, i hvilken de varit, af häftiga krampanfall. Andra åter, med gapande sår, hvilka redan börjat inflammeras, äro nästan vansinniga af smärtor och bönfalla blott därom att de af barmhärtighet måtte få nådestöten. Många vrida sig med af ångest vanställda drag i dödskampens sista ryckningar.

Het finnes äfven olyckliga, som blifvit sträckta till jorden af en kula eller en granatskärfva och sedan blifvit öfverkörda af artilleriet, så att de nu ligga där med både armar och ben krossade.

De cylindriska kulorna splittra på ett alldeles särskildt sätt de ben, som de träffa, och den skada, de åstadkomma är merendels ohjälplig. De sönderspringande granaterna, såväl som de koniska kulorna förorsaka, äfven de, ytterstplågsamma sår och förfärliga inre skador. Benskärfvor af alla slag, jord, blystycken, klädtrasor, bitar af munderingen och af skodonen reta och förvärra såren och fördubbla de lidandes kval.

Den, som nu genomvandrar den ofantliga skådeplatsen, där föregående dags batalj ägde rum, stöter vid hvarje steg och i ett virrvarr utan like på scener af outsäglig förtviflan och bevittnar lidanden af alla upptänkliga slag.

Några bataljoner, som under den hetaste striden måst aflägga sina tornistrar, finna dem nu visserligen åter, men deras innehåll är försvunnet — allt har under natten blifvit bortstulet af plundrare, och förlusten är stor för det uttröttade, uttrasade manskapet. De hafva blifvit beröfvade ej blott sina nödvändigaste förnödenheter, utan äfven sina penningebesparingar och sina minnen hemifrån, dem mödrar och fästmör vid afresan skänkt dem.

Mångenstädes ligga äfven de döda fullkomligt utplundrade och icke ens de lefvande fallna hafva fått vara i fred för dessa samvetslösa röfvare.

Tillika med all denna jämmer förekomma äfven andra, nästan dramatiska uppträden.

Här irrar en gammal pensionerad militär omkring på slagfältet. Han har lämnat sin enda dotter ensam i krigshvimlet dagen förut för att försöka uppleta sin svärson och finner nu hvarken henne eller honom. Där ligger en vid Casa Nova dödsskjuten öfverste i själatåget och bredvid honom en annan öfverste i den vildaste sårfeberyrsel. Strax därinvid håller man på att taga armen af en ung artillerilöjtnant, som för blott några få korta veckor sedan lämnade krigsskolan i Saint-Cyr.

På ett ställe hålla kamraterna till en stackars fältväbel vid Vincennerjägarne, som fått båda benen afskjutna, på att bistå honom, och en löjtnant, som man först trott vara död, påträffas lefvande på samma ställe, där han fallit med en fana och blifvit liggande i många timmar i en dödliknande dvala. En ung löjtnant vid gardesfusilierna slutar strax därinvid sin militära bana blott tjugu år gammal. På ett ställe begrafves en kapten, som under nattenaflidit, och en artillerigeneral bäres bort till fältlasarettet i Casa Morino. En sexskålpundskula har söndersplittrat hans vänstra skuldra, och sedan tjugofyra timmar tillhaka sitter den fast i axelmusklerna. I Castiglione, där han sedermera låg, satte det sig kallbrand i såret, armen föll af och generalen dukade under för det utståndna lidandet.

Vattenbristen gör sig allt mer och mer kännbar. Den glödande solen bränner, alla grafvar och diken äro uttorkade

och soldaterna hafva endast gammalt, unket vatten att tillgå. På de ställen, där en frisk vattenrännil eller en brunn finnes, står vakt uppställd med laddade gevär, och kan den dock endast med stor svårighet rädda vattnet för de mest trängande behofven.

Sårade hästar utan ryttare, hvilka hela natten irrat omkring på slagfältet, samla sig i flockar såsom kände de behof af hvarandras sällskap och tröst däruti. Några barmhärtiga kulor befria dem ifrån deras lidanden.

Bland de döda buro en hel del anleten en prägel af ro. Det var sådana, som sjunkit ned döda på stället. Hos dem däremot, för hvilka döden ej varit ögonblicklig, voro dragen af dödskampen hemskt förvridna, fingrarna krampaktigt nedborrade i jorden, ögonen vidöppna och stirrande, under det att de åtskilda läpparna visade de sammanbitna tänderna.

Trenne dagar och trenne nätter behöfde man för att begrafva de på slagfältet kringströdda liken. Likvisst blefvo många af dem liggande dolda af busksnår och ojämnheter i marken och icke bemärkta, förr än de tillika med de döda hästarne börjat förpesta luften.

I den franska armén erhöllo ett visst antal soldater det uppdraget att söka utforska namnen på de fallna, innan de begrofvos. Så långt möjligt var utförde de äfven detta uppdrag, och numret på den fallnes utrustningspersedlar uppskrefs, innan hans lik lades i den gemensamma stora grafven. Lombardiska bönder hjälpte mot betalning till med detta arbete, men det måste medgifvas, att mer än en lefvande till följd af den rådande förvirringen måste hafva blifvit nedgräfd med de döda.De bref, papper, ordenstecken och klockor, som funnits hos fallna officerare, skickades hem till deras familjer, men vid den oerhörda mängden af lik var det omöjligt att med verklig noggrannhet verkställa detta arbete.

Österrikarnas lik ligga i tusental på kullarnas sluttningar och Eboles slätt i sina smutsbetäckta kappor, söndertrasade benkläder och af blod genomdränkta hvita vapenrockar. Stora skaror af kraxande korpar omsvärma dem i hopp om ett gästabud. Lätt sårade österrikare, ungt, kraftigt, nyvärfvadt manskap, hafva kastat sig ned på marken så snart de befunnit sig utom skotthåll och sedan blifvit liggande, utmattade af mödor och blodförlust samt förgåtts af brist på hjälp och tillsyn. Ganska sorglig är ock de österrikiska fångarnas lott. Som boskap drifver man dem under betäckning in till Brescia. De sårade officerarna erhålla dock rättighet att behålla sina värjor och behandlas lika hänsynsfullt som de franska officerarna. Många soldater i de allierade härarna dela broderligt med de halft förhungrade fienderna sina sista brödbitar. Flere ibland dem taga till och med de sårade på ryggen för att bära dem bort till en ambulans.

Militärförvaltningen låter allt fortfarande så godt sig göra låter upphämta de sårade. Förbundna och icke förbundna föras på åsnor eller i bärstolar till fältlasaretten i de närliggande byarna.

Här ser man en dylik transport nalkas — ett långt tåg af vagnar, på hvilka man om hvarandra lastat de svårast sårade — soldater, underofficerare och officerare af alla grader, ryttare, kanonierer och fotfolk, blodiga, sönderskjutna, trasiga och dammbetäckta. Hvarje stöt af de knarrande kärrorna, på hvilka de ligga, förorsaka nya kval. Efter dem komma åsnorna trafvande, och deras stötar afpressa de sårade höga ångestrop. Många dö på vägen från slagfältet, och deras lik lyftas ned och läggas vid vägkanten.

Så långt “Souvenir de Solférno". Strax efter bokens utkomst började Henry Dunant att arbeta på sin stora lifsgärning, på förhand besluten att segra. Allt hade små-ningom klarnat inom honom, och han hade sett sin väg tydlig framför sig och fastställt sitt program. Det gällde först och främst att i så många länder som möjligt bilda frivilliga sjukvårdsföreningar, ställda under de respektive regeringarnas skydd, hvarför han allra först måste se till, huru han kunde försäkra sig om understöd och gillande hos dessa. Makterna måste äfven bevekas att utse delegerade, hvilka skulle diskutera frågor angående dessa föreningars bildande och framtida verksamhet. Dunant lät sig ej förskräcka inför uppgiftens storhet och skenbara omöjlighet. Af oskattbart värde blefvo nu för honom de personliga förbindelser, han knutit i så många olika länder, och han har sedermera upprepade gånger rönt erkännande från alla håll för den energi och skicklighet, hvarmed han bedref sitt stora verk. Hemligheten af hans kraft låg just däruti, att hans förmåga var frukt af hans hänförelse. Tänkaren blef nu förvandlad till en resande

apostel, skriftställaren till en fin diplomat. Visst är, att han endast besjälades af ädla bevekelsegrunder och att han hvarken drefs af fåfänga eller personligt intresse. Af naturen lätt hänförd till den grad, att han kunde glömma klokhetens bud, gifmild ända till slöseri, utrustad med en liflig fantasi och en till egensinne gränsande uthållighet, gaf han på samma gång prof på en verkligt skapande förmåga och en ovanlig organisationstalang. Hans milda, anspråkslösa, alltid tjänstaktiga, om än understundom väl mycket godtrogna karaktär, i förening med hans stora älskvärdhet och finkänslighet vunno åt honom många hjärtan, och dessa egenskaper voro kanske den egentliga orsaken till hans framgång. Hur opraktiska dylika personligheter än anses vara, ådagalade dock Dunant under hela detta stora företag bevis på en mycket stor praktisk förmåga. Medvetenheten om det människovänliga mål han föresatt sig att uppnå satte honom i stånd att öfvervinna sin medfödda blyghet och tillbakadragenhet. Som fint bildad personlighet förstod han dessutom att bedöma alla nationella, sociala, religiösa och politiska spörsmål från en upphöjd ståndpunkt och att undvika allt, som kunnat stöta något särskildt parti ellerfolk för hufvudet. Till de regerande europeiska furstarnas ära få vi här tillfoga, att de till fullo förstodo och värderade betydelsen af Dunants hela person och uppträdande, och ehuru han själf aldrig gjorde något därför, regnade det formligen ordnar och utmärkelsetecken öfver honom. En af de allra första, som förlänades honom, var Vasaorden.

Det gällde nu, som sagdt, att intressera och, öfvertyga Europas regerande furstar och framstående statsmän om nödvändigheten och utförbarheten af Dunants reformförslag. Napoleon III var redan genom general Dufour, som fordom varit en af hans lärare i krigskonsten, vunnen för saken och mottog Dunant upprepade gånger i audiens och utlofvade sitt bistånd. Den gamla katolska adeln, till en början misstrogen gent emot en protestant, gick dock, uppmuntrad af kejsarparets exempel, snart in på att gifva Dunants förslag sitt gillande, och protestanterna, med m:me de Gasparin i spetsen, verkade från första stunden ifrigt för det goda målet. Mycket af denna sin första framgång tillskref Dunant dock den artikel i Journal des Débats, som författades af den vältalige professor Saint-Marc Girardin med anledning af “Souvenir de Solférino“. I England gjorde ingen mindre än Charles Dickens Dunant samma tjänst, i det att denne store skriftställare i sin spridda tidskrift “All the year round“ gjorde hans reformplaner kända för hela den engelska allmänheten. Miss Florence Nightingale gladde äfven Dunant genom att tillskrifva honom ett gillande och uppmuntrande bref. I Berlin gick saken ännu hastigare framåt, i det att Dunant för densamma lyckades att vinna drottningen, sedermera kejsarinnan Augusta. Denna fann en morgon på sitt arbetsbord “Souvenir de Solférino“ utan att hon visste, huru boken kommit dit och lämnade den genast efter första genomläsandet till konungen, som, sedan han tagit kännedom därom, sade: “Denna sak måste vi hjälpa fram“. I själfva verket var ock hans krigsminister von Roon den förste europeiske statsman, som verkligen biträdde Dunant, liksom kejsar Wilhelm var den förste suverän, som i krig genomförde hans principer. Ehuru Österrike, då 1866 års krig utbröt,ännu icke för egen del undertecknat konventionen i Genève, lät Preussens konung genast tillkännagifva, att hans uppsåt likafullt var att behandla fienden efter dess grundsatser, hvarpå äfven österrikarna skyndade sig att underteckna.

Kejsarinnan Augusta verkade alltifrån början med ifver och kärlek för Dunants sjukvårdsföreningar och kallade sig själf för Tysklands första samaritersyster, en benämning, som genom den berömde professor Esmarch i Kiel blifvit införd.

En af de europeiska regenter, som kraftigast understödde saken, var konung Johan af Sachsen. Redan i början af sin verksamhet sökte och erhöll Dunant en audiens hos honom, om hvilken han berättar som följer:

“Då jag anlände till det kungl. slottet, mottogs jag där af den gode gamle hofmarskalken, som förde mig in uti ett litet, ganska enkelt rum, i hvilket, efter hvad jag tror, ej ens en länstol förekom, och bad mig där invänta konungen, som snart inträdde. Med största välvilja underrättade sig Hans Majestät om den angelägenhet, som förde mig till honom. Jag framlade den för honom och slutade mitt anförande så här: ’Jag vore Eders Majestät oändligt tacksam, om Eders Majestät behagade i nåder beskydda detta verk inom konungariket Sachsen samt afsända en representant till den konferens, som den 26 oktober församlas i Genève’. Konungen log, då han märkte min ifver, men med så mycken välvilja, att jag icke kände mig försagd. ’Gärna vill jag blifva ett så godt verks beskyddare’, lydde hans svar, ’men hvad representanten angår måste jag först fråga mina kamrar’. Jag

svarade genast med samma aktningsfulla ifver: ’Eders Majestät bör kunna vara öfvertygad om, att de båda kamrarna skola bevilja allt hvad Eders Majestät behagar föreslå till främjande af denna uteslutande människovänliga sak.’ Konungen log åter och afslutade audiensen med följande präktiga uttalande: ’jag lofvar göra allt hvad i min förmåga står, ty det folk, som icke toge del uti detta människovänliga verk, blefve säkerligen förklaradt i bann af hela Europas offentliga mening’.“

“Jag tillbragte sedan“, tillägger Dunant, “mina nättersåväl som dagar med att skrifva bref till nästan alla Europas hufvudstäder, i hvilka jag omtalade det hjärtliga deltagande, som från konungens af Sachsen sida kommit mig till del. Dessa bref hade öfverallt den åsyftade verkan, i det att denne nestor bland dåvarande regenter vid alla europeiska hof åtnjöt den allra största aktning.“

Dunant reste nu till Wien och erhöll där bl. a. audiens hos ärkehertig Rainer, hvilken för tillfället representerade den frånvarande kejsaren. Under det han redogjorde för sina förhoppningar och planer, utropade ärkehertigen upprepade gånger: “hvilken präktig tanke!“

I München hade konung Maximilian nyss afrest till Italien, men hade dessförinnan underrättat sina ministrar om, att han gillade Dunants förslag, dem han redan kände till. “Jag uppsökte därför“, skrifver denne, “med godt mod hans krigsminister general Frankle, men fann till min ledsnad, att vi dock hade svårt att förstå hvarandra. “Huru, min herre“, lydde dennes tämligen barska svar — “på eder blotta anhållan skall jag sända en bayersk representant till en konferens, som en mig personligen alldeles obekant privatman behagar sammankalla . . .?“ Jag förklarade för honom, att jag ej bad honom hvarken om hjälp eller gunst, utan endast underrättade honom om, att en internationell fråga i Genève skulle diskuteras, hvilken redan af mycket högt stående personer omfattades med intresse. Ändtligen lofvade äfven han att sända en lämplig representant till konferensen. Ett liknande löfte hade jag redan fått i Wien. Utan alla dessa personliga besök vid hofven hade jag antagligen icke fått en enda officiell representant från någon regering, och vår konferens hade blifvit ett fiasko.“

Redan i Berlin hade Dunant lyckats att för denna sak intressera medicinalrådet Berg, chefen för Sveriges statistiska centralbyrå samt overstabsläge Heiberg från Kristiania, hvilka båda åtogo sig att för saken intressera Sveriges och Norges regeringar. Vid Genève-konferensen i oktober 1863 voro äfven Sverige och Norge representerade, och tvenne år senare öfvertog H. K. H. dåvarande hertigen af Östergötland personligen ordförandeskapet vid det första mötetaf “Föreningen för frivillig vård af sårade och sjuka i fält“ och betygade vid detta tillfälle sin aktning för stiftaren, herr Dunant, med hvars person, såsom vi sett, begynnelsen af detta verk är på det närmaste förbunden.

Redan år 1862 hade flera medlemmar af det kungliga huset i Holland för Dunant uttryckt sina sympatier för de tankar, åt hvilka denne i sin skrift gifvit uttryck, och sedermera ställde sig konungen själf i spetsen för den i Holland bildade “Nederländska föreningen för sårade i fält“. “Det mest välvilliga tillmötesgående hvad konferensen angår visade dessutom regeringarna i Darmstadt, Stuttgart och Karlsruhe. Öfverallt tycktes anförandet af konungens af Sachsen uttalande verka som den mest undergörande talisman. Äfven storfurstinnan Helena, tsarens faster, hade lifligt intresserat sig för Dunants planer, alltsedan hon läst hans “Souvenir de Solférino“, och uppdrog nu åt sin bibliotekarie att å hennes vägnar bevista alla konferensens sammanträden. Det var denna ädla furstinna, som under Krimkriget gjort så mycket för de sårade ryska soldaterna genom att organisera ett sällskap af sjuksköterskor, hvars medlemsantal uppgick till trehundra och som ännu i dag äger bestånd. Det var under ett besök i Schweiz, som hon, i Ouchy, sammanträffade med Dunant och smittades af den hänförelse, hvarmed han för henne talade i den stora saken.

Under det att Dunant reste omkring i Europa, hade hans vänner i Genève gjort allt det erforderliga i och för konferensens öppnande därstädes, och denna första internationella konferens sammanträdde också verkligen den 26--29 oktober 1863 under Gustave Moyniers ordförandeskap. General Dufour höll hälsningstalet, och Henry Dunant, som nu ansåg det klokast att icke själf alltför mycket framstå, tjänstgjorde som konferensens sekreterare.

De europeiska stater, som låtit representera sig, voro till antalet sjutton, och bland dessa märktes äfven Sverige och Norge, hvars utsände voro medicinalrådet Sven Erik Sköldberg och öfverstabsläkaren Edling. Att många

högt uppsatta och framstående personligheter dessutom med detlifligaste intresse följde konferensens förhandlingar, kunde man sluta af den mängd skrifvelser, som ingingo bl. a. från följande personer: konungen af Belgien, konungarna af Danmark ocli Portugal, storhertigarna af Mecklenburg och Oldenburg, prins Umberto af Piemont, statsrådet Groen van Prinsterer i Haag, lord Shaftesbury, grefve Bembo, grefve Ripalda, grefve Stolberg Wernigerode, general von Ewald i Köpenhamn, statsrådet Darricau, Paris, m. fl., m. fl.

De af en hög stämning och stor hänförelse för saken besjälade föredragen kunna ty värr af brist på utrymme icke här meddelas, utan måste vi inskränka oss till att blott angifva de beslut, till hvilka konferensen kom efter de trenne dagarnas lifliga diskussioner. Sedan en hel del förhållanden rörande otillräckligheten af den militära sjukvården i krig blifvit grundligt utredda och möjligheten af den ordnade allmänna välgörenhetens ingripande blifvit konstaterad, förenade man sig om följande punkter.

1. I alla länder bildas nationalutskott, hvilkas uppgift blifver att i krigstid genom alla dem till buds stående medel medverka vid sjukvården i fält. Dessa utskott äro fria att bilda sig på hvad sätt som synes desamma lämpligast.

2. Sektioner bildas i oinskränkt antal till hjälp för dessa utskott, som dock bibehålla ledningen af det hela.

3. Hvarje nationalutskott måste sätta sig i förbindelse med landets regering, på det att dess tjänster vid förekommande anledning må af densamma antagas.

4. I fredstid sysselsätta sig nationalutskotten och sektionerna med allt, som nödigt är för att göia sig verkligt gagneliga i krigstid, och i synnerhet med att bereda materiella hjälpmedel af alla slag samt med utbildning af en frivillig sjukvårdspersonal.

5. I krigstid bistå de krigförande nationernas utskott hvart och ett sina arméer i synnerhet genom att organisera frivilliga sjuk vårdskårer, sätta dessa i verksamhet och anordna lokaler för de sårades mottagande.

6. På militärförvaltningens begäran eller med dess medgifvande sända utskotten de frivilliga ända ut till slagfälten.7. Den frivilliga sjukvårdspersonal, sona arbetar i härens omedelbara närhet, förses af utskotten med allt hvad den till sitt underhåll och sitt arbete behöfver.

8. Den bär i alla länder som igenkänningstecken en hvit armbindel med ett rödt kors.

9. Utskott och sektioner från olika länder skola församla sig till internationella konferenser för att där meddela hvarandra sina olika erfarenheter och rådgöra om de mått och steg, som måste tagas i och för den gemensamma sakens främjande.

10. Utbytet af meddelanden mellan de olika ländernas utskott sker provisoriskt genom Genève-utskottets förmedling.

Jämte ofvanstående beslut uttalar konferensen äfven följande trenne önskningar:

A. Att regeringarna måtte låta sitt höga skydd tillkomma de sig bildande nationalutskotten och dymedelst så mycket som möjligt underlätta deras fyllande af sin uppgift.

B. Att i krigstider de krigförande nationerna måtte uttala sig för neutralisering af ambulanser och militärlasaretter samt äfven för dess utsträckning till den officiella sanitetspersonalen, de frivilliga sjukvårdskårerna, landets invånare, som biträda de sårade, och slutligen äfven till de sårade själfva.

C. Att ett lika igenkänningstecken måtte antagas för alla arméers sanitetskårer samt att en lika flagga måtte utmärka alla ambulanser och lasaretter.

Betydelsen af denna konferens framstår genast för hvar och en, som med uppmärksamhet genomläser ofvanstående för mänskligheten så viktiga beslut och önskningar. Dunant själf erkände den med tack till alla dem, som medverkat till uppnåendet af ett så godt resultat. Hans reformtankar, af hvilka en del stått för honom redan före slaget vid Solférino, hade nu antagit form och stodo så godt som förverkligade framför honom. Jämte honom själf, som genom sina personliga besök vid hofven lyckats erhålla så många representanter för de olika regeringarna, voro general Dufour och Gustave Moynier de som mest bidragittill sakens framgång, den förre

genom att förmå Napoleon III att biträda densamma, den senare genom att erhålla det schweiziska förbundsrådets medverkan, hvarförutan hela företaget antagligen strandat.

Det stora arbetet var dock ännu blott halfgjordt, segern ännu blott till hälften vunnen. Dunant måste ofördröjligen begifva sig af ut på nya resor för att bearbeta den offentliga meningen och söka beveka de maktägande att till en internationell konvention sända fullmäktiga sändebud i och för ratificering af ett internationellt fördrag nationerna emellan.

En propaganda sådan som den han bedref var icke utan sina stora svårigheter, isynnerhet om man betänker, huru litet allmänheten på den tiden var van vid internationellt tankeutbyte i allmänt mänskliga frågor.

Genast efter konferensens slut afreste Dunant till Paris, denna “ville lumière“, hvarifrån så många stora impulser utgått. I kejsar Napoleon ägde han där en vän och gynnare och blef af denne hänvisad till utrikesministern Drouin de Lhuys. Inför denne framlade Dunant sina önskningar angående en formlig, af alla regeringar undertecknad konvention, och ministern lofvade å kejsarens vägnar, att Frankrike skulle bemöda sig om att förmå de öfriga makterna härtill, ifall en inbjudning utfärdades af det neutrala schweiziska förbundsrådet.

En liten meningsskiljaktighet dem emellan höll på att uppkomma angående den stad i Schweiz, där sändebuden skulle sammanträda, ty ministern föreslog Bern, under det att Dunant strängt höll på sin egen födelsestad, därifrån hela saken utgått. Äfvenså diskuterades frågan om, hvilka stater som skulle inbjudas. “Ni ämnar väl ej inbjuda hvarje liten tysk stat?“ frågade ministern. “Nej“, svarade Dunant, “blott konungarikena och storhertigdömena — därtill alla stater, som på Genèvekonferensen låtit representera sig“. Ministern lofvade nu att uppfylla dessa hans önskningar, och Mexico, Brasilien och Nordamerikas förenta stater ingrepos äfven sedermera uti inbjudningen. Genom general Dufours inflytande i Bern lyckades det snart nogatt af förbundsrådet erhålla den begärda inbjudningen, hvarpå Napoleon, trots krigsministern Randous fientlighet mot Dunant och hans planer, afsände en rundskrifvelse till alla europeiska stater och själf blef den första bland stormakternas härskare, som undertecknade konventionen i Genève.

Trots en del af pariserpressens fientlighet fann Dunant dock mer gehör än någonsin. Kejsarinnan beviljade honom flera audienser, och krigsministerns maka blef en af hans trognaste bundsförvandter. Madame de Staël, barnbarn till författarinnan af samma namn, lade en af de hvita armbindorna med rödt kors på sitt salongsbord för att få anledning att tala därom med alla besökande, och män af de mest olika politiska och religiösa åsikter enades om att önska honom framgång i sitt sträfvande. Ernest Renan talade länge med Dunant och sade vid afskedet: “Ni har skapat århundradets allra största filantropiska verk — Europa får blott alltför många tillfällen att draga nytta däraf“. Äfven Guizot, den protestantiske statsmannen, pére Hyacinthe, den berömde predikanten, marskalk Mac Mahon, hertigarna af Nemours och d’Aumale m. fl. betygade honom sitt deltagande. Ärkebiskopen af Lyon förklarade sig vara tacksam att få verka för en sådan sak. Abbé Broyer, en af sin tids stora vältalare, predikade därom i själf va katedralen i Rheims inför en talrik och utvald åhörareskara, hvarvid han begagnade följande uttryck: “det röda korset förkunnar, att mänskligheten i självfva verket är en enda stor familj, där hvarje medlem har rätt till de öfrigas hjälp och deltagande. Under det silfverglänsande banéret med purpurkorset tjänar en stor här af barmhärtiga samariter från alla länder. De veta ej längre af någon olikhet i uniform eller fädernesland, och deras valspråk är Inter arma caritas, d. v. s. människokärleken på slagfältet.“ Kejsarinnans biktfader abbé Deguerry’ var dock kanske den mest entusiastiske af alla det Röda korsets vänner, och det följande är i korthet en sammanfattning af det, han upprepade gånger sade till Dunant: “Eder stora tanke att bereda hjälp för de såradei fält, på hvad sida de än stått och hvilken nation de än tillhört, är verkligen af Gud ingifven. Valspråket “hvar och en för sig“ är förhatligt, men grunden i edert verk heter hängifvenhet, och hängifvenhet är långt kraftigare och mäktigare än både guld och vetande. Edert sköna banér förklarar härligt denna gudomliga tanke. Det består af hvitt tyg, på hvilket ett kors blifvit tecknadt, och detta kors är rödt. Hvitt är enhetens symbol, korset är uppoffringens, och den röda färgen betyder uppoffring utan gräns och mått, ända intill blods. Denna hänsyftning på blodet vill säga, att den internationella föreningens verksamhet är riktad därpå att stilla dess flöde och att den utsätter för fara, så att man själf under arbetet kan komma att få utgjuta något af sitt

eget blod.“ Denne fromme och varmhjärtade man blef några få år senare under kommunens dagar utan pardon nedskjuten.

“La Société de secours aux blessés“ kom dock icke till stånd i Frankrike förrän år 1865, då kejsaren, kejsarinnan såväl som den kejserlige prinsen satte sina namn främst på en insamlingslista, hvilken bl. a. erhöll bidrag från flere af Europas suveräner och däribland äfven från konungen af Sverige och Norge. Bland andra märktes äfven öfverste Staaff, militärattaché vid svensk-norska beskickningen, om hvilken Dunant i sina anteckningar säger, att han var en värdefull och högst förtjänstfull man och en af dem, som för sällskapet hyste det varmaste intresset. En mängd franska och utländska namn fyllde dessutom listan, så att man kunde säga, att den verkligen blef en länk i det internationella broderskapets kedja. Det var samma “tutti fratelli“, som de goda lombardiska kvinnorna i Castiglione så skönt framhållit. Till och med i länder sådana som Japan verkade Röda korset i denna riktning, så snart det där kom till stånd, och under 1894 års krig med Kina förfärdigade kejsarinnan af Japan och hennes hofdamer med egna händer förbandsartiklar för kineser såväl som japaner, och grefven af Oyama, Japans krigsminister, utfärdade genom en särskild dagorder befallning om att biträda och hjälpa de sårade kineserna lika väl som de sårade japanerna.En indisk furste, som genom Dunant själf hörde talas om hans verksamhet, kunde icke nog uttrycka sin beundran därför. Den persiske gesandten i Paris åter svarade Dunant, då denne bad honom meddela sin herre konferensens beslut och bedja honom om hans underskrift under konventionen, med följande tänkvärda ord: “jag tror att min herre konungen långt hellre såge, att man bad honom underteckna ett fördrag, genom hvilket alla Europas regenter förbunde sig att aldrig mer föra krig“. Senare lofvade dock shahen själf under ett sammanträffande med Dunant i England att underteckna konventionen.

Såsom det gick i Frankrike, så gick det emellertid äfven i de flesta andra af Europas länder. Föreningar, eller s. k. nationalutskott bildade sig öfver allt under regeringarnas beskydd och medverkan, och ehuru icke alla genast antogo namnet “Röda korset“, har denna benämning småningom blifvit allt mer och mer använd såsom den mest betecknande benämningen för desamma. Dessa föreningar äro dock icke sins emellan sammanbundna, såsom berodde de af en gemensam förvaltning och utgjorde ett enda helt. En dylik missuppfattning har uppkommit därigenom, att de blifvit benämnda internationella, under det de i själfva verket äro fullkomligt nationella, ehuru arbetande enligt internationella och allmänt människovänliga grundsatser.

Den 6 juni 1864 riktade det schweiziska förbundsrådet i en skrifvelse till alla ofvan nämnda stater en inbjudning till en diplomatisk kongress, som den 8 augusti samma år skulle samlas i Genève. Franska regeringens rundskrifvelse, som kraftigt förordade inbjudningens antagande, hvar daterad några dagar senare. Ett stort antal regeringar sände äfven genast jakande svar, och af de tjugofem inbjudna blefvo sexton officiellt representerade, hvaribland Sverige och Norge af öfverste Staaff, militärattaché vid beskickningen i Paris.

Konferensen sammanträdde också sju gånger under dagarne mellan den 8—22 augusti. General Dufour, dess ordförande, förklarade den med ett vältaligt och varmhjärtadt tal för öppnad och påpekade, att det egentliga ämnetför öfverläggningarna var de trenne önskningar, föregående årets konferens formulerat angående neutraliseringen af fältlasarett, sanitetspersonal och sårade. De artiklar, som vid kongressens slut uppställdes till undertecknande, voro följande tio:

1. Ambulanser och fältlasarett skola anses för neutrala och af de krigförande parterna såsom sådana skyddas och aktas, så länge sjuka och sårade där befinna sig.

Neutraliteten skall dock upphöra, ifall dessa fältlasarett besättas med militär.

2. Personalen vid ambulanser och fältlasarett, hvaruti alla sådana personer inbegripas, som hafva sig uppsikten, läkare- eller sjukvården, förvaltningen och transporten af sårade anförtrodda, såväl som fältprästerna, äga att begagna sig af neutralitetens fördelar, så länge som de fullgöra sina förpliktelser och det finnes sårade att tillvarataga och vårda.

3. De i föregående artikel betecknade personerna äga antingen att fortfara med sina förrättningar vid ambulanser och fältlasarett, äfven sedan de blifvit af fienden tagna i besittning, eller att draga sig tillbaka och ansluta sig till

de trupper, hvilka de tillhöra.

4. Hufvudfältlasarettens materiel hemfaller under krigslagarna, och den dessa lasarett tillhörande personalen äger därför vid sitt aftåg icke att medtaga annat än sådana föremål, som äro deras privategendom.

Ambulanserna förblifva däremot under alla omständigheter i besittning af sitt materiel.

5. Landets invånare, som komma de sårade till hjälp, skola skonas och få behålla sin frihet.

Hvarje sårad, som blifvit upptagen uti ett hus, skall tjäna detsamma till skydd. De invånare, som mottaga och vårda sårade, skola förskonas från alla inkvarteringar och andra krigskontributioner.

6. Sårade och sjuka militärer skola upptagas och vårdas utan afseende på nationalitet.

Det skall stå härens öfverbefälhafvare fritt att genast öfverlämna de under fäktningen sårade fientliga militärernaåt de fientliga förposterna, ifall omständigheterna det tillåta och båda parterna äro ense därom.

De sårade, som efter tillfrisknandet äro ur stånd att längre tjänstgöra, skola sändas hem.

Andra kunna äfven hemsändas, men med villkor att icke åter gripa till vapen, så länge kriget varar.

7. En tydligt igenkännbar och lika fana skall svaja öfver alla fältlasarett och ambulanser, och bredvid densamma måste under alla omständigheter äfven nationalflaggan hissas.

Äfvenså skall den under neutralitetens skydd stående personalen bära en armbindel.

Fanan och armbindeln skola båda bestå af ett rödt kors på hvit grund.

8. Enskildheterna i utförandet af denna konventions beslut skola af de krigförande arméernas öfverbefälhafvare bestämmas i enlighet med deras respektive regeringars anvisning och i öfverensstämmelse med utaf denna konvention uttalade grundsatser.

9. De fördragslutande makterna skola komma öfverens om att meddela ofvanstående konvention åt de makter, som icke sändt fullmäktiga till den internationella konferensen i Genève, och inbjuda dem att underteckna. I och för detta ändamål skall protokollet lämnas öppet.

10. Ofvanstående konvention skall ratificeras, och ratifikationsbevisen skola inom fyra månader, eller om möjligt ännu tidigare, i Bern utväxlas.

De tolf makter, som först undertecknade konventionen voro: Frankrike, Baden, Italien, Belgien, Danmark, Spanien, Hessen-Darmstadt, Nederländerna, Portugal, Preussen, Würtemberg och Schweiz.

England, Sachsen, Sverige-Norge och Nordamerikas förenta stater hade icke försett sina representanter med fullmakter, men undertecknade några månader senare. Numera erkänna icke blott alla europeiska och amerikanska stater Genève-konventionen, utan de allra flesta afrikanska och asiatiska hafva äfven följt deras exempel, och har den således blifvit en internationell lag med världsomfattandebetydelse och kan icke längre kullkastas. Intet folk kan undandraga sig dess fullgörande utan att, enligt konung Johans af Sachsen uttryck, “förklaras i bann“ af hela den civiliserade världen. Den har åt alla folk och länder gifvit ett broderkärlekens banér samt tillförsäkrat krigets offer en lindring i sina lidanden, sådan som de hittills förgäfves suckat efter.

Just under det att den fredliga och för menskligheten så betydelsefulla underteckningsakten pågick i stadens till konferensen upplåtna rådhussal, härskade i Genève med anledning af ett val den största oro. Den allmänna sinnesstämningen var så upphetsad och larmet på gatorna blef så bedöfvande, att Dunant måste lämna salen för att låta tillsluta alla fönster och dörrar, som vette till den af en larmande folkmassa fyllda gården, ja, han måste till och med i den stora vestibulen underhandla med en stor skara upphetsade människor, som, utom sig af raseri, voro färdiga att storma in i konferenssalen i den tro, att medlemmarna af stadens råd nu som vanligt befunno sig därinne. Blott med yttersta svårighet läto de öfvertala sig att återvända med oförrättadt ärende. De fullmäktige läto sig under tiden, trots det växande larmet, icke bringa ur fattningen, utan satte sina signaturer under den för mänskligheten så viktiga konventionen, hvarefter de så obemärkt som möjligt en och en aflägsnade sig från det

belägrade rådhuset. “General Dufour och jag“, skrifver Dunant, “voro de sista som lämnade rådssalen. Jag lät hämta en vagn och förde skyndsamt kongressens vördnadsvärde ordförande i säkerhet till hans hem, hvarpå jag ännu en gång återvände till rådhuset och där träffade de erforderliga anordningarna i och för bortförandet af kongressens dyrbara papper och handlingar. Man befarade då allmänt, att det ännu samma dag skulle komma till handgemäng och blodsutgjutelse på gatorna.“

Afslutningen af denna så betydelsefulla kongress firades, sedan folkrörelsen i Genève hunnit att lägga sig, med storartade fester, gifna för makternas fullmäktige, dels af förbundsrådets president herr Dubs, dels af herr G. Moy-nier och andra framstående genevare på deras i närheten af staden belägna landtgods.

Detta var nu det stora ögonblicket i Henry Dunants lif, den härliga triumfen för alla hans planer och sträfvanden. Han skulle dock icke undgå däremot svarande förödmjukelser och lidanden! Han hade nämligen genom en alltför stor lättrogenhet och ovana vid affärer misslyckats i det sätt, hvarpå han skötte sina egna, och genom sina agenters oärlighet förlorade han så småningom hela sin förmögenhet. Då nu därjämte förtalet började lyfta sitt hufvud emot honom, led hans känsliga sinne mer än vi genomsnittsmänniskor ens kunna ana. Däröfver att han snart nog blef så godt som alldeles förgäten, däröfver att han, som var uppfödd i öfverflöd, nu såg framför sig ett lif af umbäranden, kunde han väl trösta sig, ehuruväl äfven detta var kännbart nog; men för hans personlighet var det att veta sig misskänd framför allt en orsak till de svåraste själskval.

Denne man, hvars verk gått segrande genom världen, lefver sedan en lång tid tillbaka i största tillbakadragenhet och fattigdom. Hur det egentligen tillgått, har Dunant icke i detalj berättat, men det ser ut, som om han delvis tillskrifver det en olycklig omständighet, som tillstötte i Paris, där han vid tiden för fransk-tyska krigets utbrott vistades. Han hade skyndat dit för att vara personligen behjälplig vid vården af de sårade under belägringen, men hade där, såsom han själf mer än väl visste, mången motståndare och afundsman, hvilken aldrig kunnat försona sig med att “Genève-korset“ blef en verklighet. Det franska “Röda korset" som i början allmänt betecknades med namnet “Société internationale de secours aux blessés militaires" kallades vanligen förkortadt “l’Internationale" ehuru denna benämning med mera rätt tillkom ett annat sällskap med helt olika ändamål, ett sällskap, som Thiers efter kommunen lät beteckna som brottsligtDen internationella arbetareassociationen, som stiftades år 1864, och ur hvilken sedermera det socialdemokratiska arbetarepartiet har utvecklat sig.Red.. Hvarje medlem afdetta senare sällskap ansågs inför lagen som en missdådare. Det var till en del för att undgå alla förväxlingar med detta, som benämningen “Franska Röda korset“ sedermera af sjukvårdsföreningen antogs. Utan att han hade en aning därom, angafs Dunant på allvar för regeringen såsom en medlem af den kommunistiska föreningen, såsom en af cheferna för den stora “Internationalen“, och det var först efter många ledsamheter och svåra trakasserier han lyckades frigöra sig från följderna af detta misstag. Han skrifver själf härom:

“Långa år igenom måste jag lida af dessa förväxlingar, hvilka blefvo en källa till orättvisor, falska anklagelser och hemliga smädelser under de år, jag irrade omkring i världen, sorgsen, eländig och fattig, knappast i stånd att uthärda minnet af forna bättre och lyckligare tider.“ I hans “Minnen och anteckningar“ läsa vi dessutom: “Många sade om mig: han håller sig själf för att vara något stort, därför att han var med vid Solférino och skref en berättelse därom. Aldrig var en förmodan så grundlös! Tvärtom har jag alltid varit djupt öfvertygad om sanningen af Skriftens ord, att Gud ofta utväljer just de svaga och föraktade i denna värld till sina verktyg, på det att ingen må kunna berömma sig af det goda, som genom honom sker. Minnet af det goda, det blifvit mig tillåtet att verka, var mig dock kärt under den tid af nära ett fjärdedels sekel, då jag måste uthärda de kvalfullaste bekymmer och led under ödets allra hårdaste slag. Men hvad vikt fäster väl den vid världens beröm, som är en lärjunge till en Mästare, hvars historia och hela lif är en enda stor smälek, en enda stor missförståelse af hans hela personlighet?“

Om sin fleråriga vistelse i Paris berättar Dunant vidare, huru han af egen erfarenhet lärde känna förhållanden, hvarom han i sin ungdom läst, men då tog för att vara foster af romanförfattarnes fantasi snarare än verklighet. Han förde under denna tid en den anspråkslösaste existens och måste vänja sig vid alla slag af umbäranden. “Äfven jag“, skrifver han, “har hört till dem, som i ett gathörn i smyg förtära ett vattenbröd, som hjälpa upp sina

klädermed bläck och sina kragar med krita, som fodra en hatt, som blifvit alltför stor, med papper och som ej längre få kredit på den usla restaurant de besöka, och som man om aftonen förvägrar nyckeln till deras rum, därför att de icke betalt sin hyra. Det för mig plågsammaste af allt var dock kanske det att se mitt linne förfalla utan att vara i stånd att ersätta det. med nytt. Tvenne nätter efter hvarandra har jag äfven en gång måst tillbringa ute i det fria därför att jag ej längre förmådde betala för mitt anspråkslösa rum i ett af Paris tarfligaste kvarter, där jag bott i trenne år. Då tröttheten öfverväldigade mig måste jag för att få sofva litet taga min tillflykt till en af de stora bangårdarnas väntsalar, som lyckligtvis var öppen hela natten. Under dylika omständigheter lärde jag verkligen beklaga de fattiga. Den, som icke själf vet hvad nöd är, gör sig svårligen någon föreställning därom. Jag måste utstå lidanden, som förekommo mig värre, ju längre de varade, och jag blef ganska olycklig till följd af omständigheter och förhållanden som gjorde, att jag af andra blef misskänd och alltför hårdt bedömd. Jag hade nämligen. inlåtit mig på saker, dem en stackars litteratör som jag alldeles icke förstod; jag blef bedragen och måste lida följderna af min lättrogenhet och oerfarenhet.“

“Bekymmer och grämelse“ tillägger Dunant i sina anteckningar, “verka på människan som ett gift.“ Ett djupt vemod kan också spåras i alla hans uttalanden från denna tid.

Angående sitt lifsarbete skrifver Dunant på ett ställe med anledning af de varma lyckönskningar, han en gång mottog af en älskvärd tysk furstinna: “Hennes loford gjorde mig verkligen förlägen, ty jag hade alltid varit medveten om, att jag endast varit ett verktyg i Guds hand. Sedan denna osynliga hand fört mig till Solférino, tvingade den mig liksom att skrifva därom, och sedermera nödgades jag af den stora framgång, som kom min skrift till del, att gå framåt på den väg, jag en gång beträdt. Hvad man än må tänka därom, var detta icke alltid angenämt, men jag hade den stora lyckan att finna goda medhjälpare, hvilka från första stunden så fullkomligt ingingo i saken, att vialltid voro ett hjärta och en själ i arbetet. Sedan det en gång kommit till stånd, kunde också dess stiftare saklöst försvinna, och det tog ingen skada af att han sträcktes till marken.“

Att det gått Röda korsets stiftare så, skall väl, och det med skäl, både smärta och förvåna oss; och dock — har det icke gått andra oegennyttiga förkämpar för en stor tanke på ungefär samma sätt? Finnes det egentligen något enda af människokärlekens storverk eller af framstegen på vetenskapens och uppfinningens områden, hvars triumf icke blifvit köpt på dens bekostnad, som burit fram det i dagen? Det gifves ju ingen punkt i utvecklingens historia, som ej kräft sina offer och martyrer, och hvarje framgång har blifvit fullt gäldad med såväl själskval som kroppsligt elände och nöd. På segern följer glömska, afund och förtal, och hvarje sådan köpes med årslånga smärtor. “Här på jorden“, säger en stor diktare, “är hvarje stor gärning ett brott, som måste försonas“. Oerhördt lång är den lista af framstående män, ädla och säregna andar, hvilka varit före sin tid och gått i spetsen för mänskligheten med hufvudet högre än alla andra samtida utan att därför skörda annan lön än det blinda hatets angrepp och förtalets smutskastning. De bilda den utvalda minoritet, som man kan kalla mänsklighetens stormän, och det skulle blifva oss svårt att uppräkna ens en tiotusendedel utaf dem.

Vi se dock, att det nittonde århundradet, ehuru långt ifrån felfritt, likväl tagit ett steg framom de föregående i mänsklighet och broderlighet. Sedan 1864 växa nu för hvarje år nya hvarf af stenar in i den stora internationella byggnad, som då grundlades, nationalhat och fördomar börja redan att vika, och grundaren af detta storverk skall snart anses för en af mänsklighetens sanna välgörare.

Det är en glädje att här få tillägga, att Henry Dunant numera förer en stilla och anspråkslös tillvaro uti Heiden i kantonen Appenzell.I La tribune médicale står anfördt om Dunants bostad: “Henry Dunant lefver numera i en liten Schweizisk ort Heiden vid Rohrschach uti kommunens sjukhus, där han bebor ett rum, renligt, men Det är den ädla änkekejsarinnanaf Ryssland han har att tacka för den lifränta, som hjälpte honom ur eländet i Paris, och han kan äfven sedan några år tillbaka glädja sig åt nya bevis på människors aktning och välvilja. Genom professor Rudolf Müller i Stuttgart har en penningsumma blifvit honom skänkt med den uttryckliga önskan, att den måtte användas till att förskaffa honom glädje i lifvet, och läkarekongressen i Moskva 1897 insamlade på professor Virchows förslag en hedersgåfva om femtusen francs åt den vördnadsvärde gamle. Äfven i Genève tycktes man nu ångra, att man så länge låtit en så framstående medborgare lida nöd i främmande land, och

schweiziska förbundsrådet har nyligen tilldelat honom Alfred Binets pris, stiftadt 1889 af en läkare i Genève. Det hade väl äfven varit en den största skam för mänskligheten, om en man, som tjänat dess intressen med sådan oegennyttig hängifvenhet, hade blifvit lämnad att förgås utan hvarken bistånd eller erkännande.

Det återstår oss nu endast att kasta en blick på den svenska “Föreningen för frivillig vård af sårade och sjuke i fält“ eller det svenska Röda korset, hvilket trädde i verksamhet samtidigt med att Sverige anslöt sig till Genèvekonventionen och valde dåvarande hertigen af Östergötland till sin ordförande. Föreningen äger till uppgift att i fredstid genom utgifna skrifter sprida kännedom om förbättrad sjukvård i fält, att utverka bidrag af penningar i och för inköp af sjukvårdsmateriel, att utbilda sjuksköterskor m. m. I krigstid har den enligt uppgjord mobiliseringsplan till uppgift att till krigsskådeplatsen afsända sjukvårdspersonal, materiel, förfriskningar o. s. v., att medverka vid sjuktransporter samt anskaffa hjälp åt invalider och icke arbetsföra krigare. Utbildningen af sjuksköterskor har skett med framgång, och många af landets sjukhus äga nu sjuksköterskor utbildade på föreningens bekostnad och antagna i dess tjänst.

bart och fattigt som en cell, för hvilket han dock lär betala 3 francs om dagen i pension, hvilket är så mycket som hans små medel tillåta honom att depensera. Sedan detta skrefs har han visserligen blifvit tillerkänd ’Prix Binet’, men tillökningen i inkomst är dock kanske icke så särdeles stor".Till de senaste, europeiska krigen har föreningen på sin bekostnad utsändt läkare och till det grekisk-turkiska äfven en sjuksköterska. Vid alla större utställningar af sjukvårdsmateriel har den varit representerad och erhållit flera pris för exponerade artiklar. Under fransk-tyska kriget offrade föreningen af sin kassa tjugotusen francs, och dess föranstaltade insamling öfver hela landet uppgick till 114,000 kronor. Värdet af de utsända sjukvårdspersedlarna uppgick till 30,000 kronor. Äfven vid det rysk-turkiska kriget utvecklade föreningen en liflig verksamhet. I Stockholm har en samling modeller för sjukvårdsmateriel blifvit åvägabragt och ett sjukvårdsfartyg med fullständig inredning genom dåvarande hertigens af Östergötland bemedling blifvit ordnad. En frivillig ambulanskår har blifvit bildad, och en damkomité förarbetar årligen stora kvantiteter linne till sjukvårdspersedlar. Föreningen äger äfven i Stockholm, Kammakaregatan 66, ett eget hus, hvari dess sjuksköterskehem inrymmes, äfvensom en nyss inrättad klinik, där sjuka mot betalning mottagas och vårdas.